

Қазақстан Республикасы - бүгінгі күні өз дамуы менен соң-қарларын бар деңгейге жетіп көрсете қоймай, қазіргі таңда, өзін деңгейі деңгейде тұрғызып, елеменді, әрі өріс-пен даму жолындағы мемлекет ретінде қабылданды. Осының бәрімен Қазақстандағы өз азаматы болсын, үкімет болса болсын, жиырма ~~(жүз)~~ жылдың қиын сапарлар мен жаңа өңірлерге толы жолға қатыр. 1991 жылдың 16 желтоқсанында ресми түрде „Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі туралы“ декларация қабылданып, мен мемлекеттері арасында АЖМ алашына бағып, мойындады. Осы осы жолмен тәуелсіз Қазақстан-ның деңгейіне қатырғаны мен өз мемлекетінің істеріне қатысуы мен берік қауыпкершілік алуы бастады.

Республиканың баладай қатырғаны процесіне жаңа қосылған-да, АЖМ, Еуропа, Жапония, Ұлтай ұл дәржаға деп айтырға бол-тын мемлекеттер қатырғанды толығымен кірісіп, бірікпес таңдау-лар, келісім шарттар, жаңада тәжіридер мен методикалар арқылы өз едерін қай салаға аласын, қатары қарай қарату қырысына тап-панды. Қатырғаны ұзына кезінен тарағанда соңына, бар таламшар-ның сипатына да айналады. Осы деңгейіміз қатырғы, бар ұсыныс-тан, қойылатын, қажеті ма, өркендеуге апарар қолмен таңдабай жүр. Бұл процесіміз баста маңызы мен құндылығы - мемлекеттер мен мәдениеттер арасындағы ақпарат, жаңалық, ақыл-тұрар тұстары, технология, материалдың пен рухани ақыл түрлі байлық құнды-лықтарымен бөлісіп, арасында таңдастыру. Қазіргі күні, осы деңгейі, түрлі этностар арасындағы ақылшылық бізге он қасыр-лық аса не II-XV ғасырларда қалтырған Қызыл жібек жолы бойы-мен тарапты күнмен таңдаумен шектелмей, жаңа ақылшылар да да

Осы күрделі, маңызды арасан зор бағытпенен таралған. Нақты
мәселе келтіретін болсақ, бүгінгі күннің заманауи технология-
лық, техникалық, медициналық, зергерлік, ғылыми және т.б. сала-
лардан ақпараттық ғылымдар жүріп жатса, сонау заманнан
бұлағында нағыз мәдениет қазындары өсіріліп, осы Жібек
жолы арқылы Еуропадағы пералент қазындары орын болса, Қазақ-
стан жеріне де әкелініп, ауыл әрекетіміздің қазың бетіне түсуін талап-
еткен қамтамасыз етті. Нағыз қамтамасыз қазыңа зор
болсамен, оның қатты маңында жерінен сақтау - білімді бақ-
қарнасымен қатаң қараған. Яғни, білімді қамтамасыз бақ сақта-
ған, оның қарапайым халық ішінде қалдырар бұлағы - тікелей руха-
ны құндылықтарымыз бен дәстүрімізді сақтауға ақпараттық жолы қайты
қатары болса және бұл өзгеріс бұлағы болса табылады. Бұл біз-
ді әр өзге этнос, мемлекетпен ақпараттық тұлға, ерекшеліктерінің ұлттық
қорымыз. Азаматтардың өзге ұлт өкілдеріне қазыңдылығын пен
жеріне қазыңдылығын сөзсіз маңызды - өзінкі тілін, дінін, тарихы
мен саяси-дәстүрін ұлтымыз, не дәрежесін төмендетуге дейін ақпаратты
қажет. Санада, жүрегіңде - өзінкі болса, біліміңде жан-жақты
болса - ең дұрыс принцип. Ата-бабаларымыз ауыздан - ауызға
айтып кеткендей, "Өзге тілдің бәрі біл, өз тіліңді құрметте". Осы нағыз
сөз - "оростану" процесінің тіл мәселесіне (XX ғасырдың басынан,
Кеңес үкіметі қарайып, "оростану" ұғымы қайда болған) тікелей
арналған. Осылайша, ел ішінде зиялылық қазыңмен қоса, мәде-
ни өрілімізге үлкен мән беріледі: мұрағаттар, театрлар, ән-
самблы орталықтары мен түрлі ұлттық рухымызды көтерер
жылжытқыштар, отбасылар, лекция сипатта, не пікір алмасушылық
жиналыстар сияқты іс-шаралар кезінен таралған. Респуб-

ликамыздың әр өңірі қазіргісіздікпен барынша максималды қамтылған. Демектің, экономикалық жағынан дамымыз болау да, кірістермен басқа да, ҰТ Конституциясының ең бірінші бабында-ақ, біздің демократиялық, зайырлы, тәуелсіз мемлекет екенімізді, ол ең құры да, басты маңызы-халықтың бас-тандықтары мен құқықтары екендігі нақтылан. Осылайша, қазан-ның шешаралымыздан тос әр қауыммен қазіргісіздік, алаңдағын сақтау-ын қаздағдай бұзғымай, айқыннай келе қатқан талап болып сақтал-ған.

Қазақстанымыз Азия, нақтырақ, Орталық Азия аймағында орналасуы - біздің өзге көршілес едермен коммуникация, қазіргісіздік, сауда-саттық, бірлестік пен экономика жағынан жақсы қарым-қатынас құру үшін, әсіресе сауда жағынан өте зор да, өзара байл-ты тарапынан қайсы шарттарға келген. Нер байлығымызға бай-лапаста біз әр едермен тиімді келіс-сөздер таба алатын бауы, әрі білім саласын айқыннай қолға алып, өзге мемлекеттер мен біздің студ-енттерді оқыту - ең дұрыс шешімдердің бірі болып шықты. Мәселен, Астанадағы Төсей мемлекетінің университет фирмасы - ЕҰҰ.

Ол біздің ақырландырымызды қазары сапалы біліммен қамтамасыз ете қойған, өзге шет, көршілес едерінде оқыту жұмыстарын қамсыз-ақ жүргізеді. ЕҰҰ ең тауыман, қазары бағалыныптон оқу орно-мәртебесіне ие, мықты перзентікпен мен зыялы қосар қауа талапкерлерді оқытады, болашақ Қазақстанымызды өркендетер нақтарымызды жан-жақты зерек бауға бауыды. Бұл ЕҰҰ-іке ғана тұл мауған тұтар сипаттама ғана емес, ол мем-лекет тарапынан кезінен берілетін гранттарға ие қазары оқу орындары өз елімізде ғана шектелмей, қас түлектер мен талап-

керлерді бүкіл Қазақстан, Азия, тіпті әлем бойынша ағарту мүмкіндіктері XXІ ғасырдың басынан бері (2005-2008) қамп-таса түсті. Осындай екі науқа да тиімді келісөздер арқылы Қазақстанымыз Азия мен әлем мемлекеттерімен секім мен Әділдікке түйіскен шаралар арқылы берік қарым қатынастар құрылып шығатынын, сақталған.

Қаспий мейізі - шынға көп бәлігі еліміздің ауырлық-батыс нағызға орналасқан, тарихи оқиғалар мен бетбұрыстарды бас-тан шеккен, атауы тарих беттерінде көп кездесер, өзіміз үшін маңызды дәр мейіз. Оның батымен, нақтымен Еуразия жолы өткен, қазақтымыз келісі шаруашылық түрлері: еліміздің мен батыс аулау Қаспий мейізінің орасан дәр қатысуымен ғасырлар бойы өткен болатын. Тәуелсіздік ауымыздың алғашқы қағарындағы XXІ ғ. басында экономикалық, құқықтық мәртебесі кезінен қарайды. Оның талысымен біз территориямызда кірер аймағы мемлекеті-міздің қарағана талысқан берімен. Біз ғалымдар да, әл еліміздің батыс аулау шаруашылық қарым келе патшан су көзі болып та-батыр.

Шанхай ынталаушылық ұйымы - келісімен бейбіт сауда қу-лыстарын жүргізуге басталған ұйым болып 1992 жылы құ-рылған болатын. Оған кірер мемлекеттер арасында Қазақстан да бар, қол сабын осы ұйымда мемлекеттер арасында мәжіістер, кездесу отырыстары өткізіледі, міндетті түрде саудаға тиімділігі, қарымдылығы, талаштары, саудагерлер мен транзиттік қушыстар-дың құқықтары мен бостандықтары келіс сөздерге келіс ретінде қарастырылады. Бұл ұйым Азия елдерінің арасында берік ынталаушылық пен бейбітшілік орнатты.

Қазақстан өз шекарасын тәуелсіздігімізді анықтай бері қақта белілеу бағытына тартысқан. Себебі, да осы рес-
ми тәуелсіздігіміз неке мемлекет ретіндегі дәрежелімізді алып бер-
гі, содан енді мемлекетіміз әлем алаңында шекарасы мен мұр-
тебесі бар мемлекет ретінде танылуымыз қажет дегенмен, 1995
жылы қауғызда еліміз Әріккен Ғеттар ұйымының құрамына
кірді. Осымен, өз ұлттың қасиеттерімізді, дәстүрі парасатымызды,
мәдениеті, рухани байлығымыз - Қазақстанымызды ерекше аңырап
қоймай, 2022-жыл тарапасаға дейін мұртебелі көз-қағасыға
жеткізді. Шекарамызды әр қағдайға қарай анықтай қағдай-
мыз бар. Әзіргі әр түрлі-түрлі жеріміз өзімізге тиесілі. Осымен
тарихи, географиялық пен этнографиялық тұрғыдан ем сіңісіздік-
сіз дәлелдерік, ата-баба мұра еткен жерімізді дәлелмен сөзсіз
әлемге жеткіздік.

Қарымдылай келсек, тәуелсіз Қазақстанымыздың осы
сөзге аңыз тарт жыл ішінде ең анықша тәуелсіз күдерінен бастап,
елімізді қайыпсіздігінің сартыға да, ішкі саяси қарларын жеткізуге
қым салған. Осымен, қазір әр әлем мемлекеті БҰ-мызды
жерлік, мұртебелі, бәсекеестік пен келісім шарттарға берілді,
өз территориясының шекарасы бар мемлекет ретінде құрметпен
майындағы. Әсіресе, ұлт-өкілдерінің көбі - ұлттымыздың мәдени, ру-
хани, әрі дәстүрі өмір құрпымыз бен дәстүрлеріміздің маңызы,
адамгершілікке түйісіп ұсталығына, құрметсіздігіне ғана емес, сонымен
қатар, рухани байлығымыздың қаңырау мен қаңырау бағытына
маңызы қоймай, қайыпсіздігі мен беріктігіне ерекше құрметте-
рік аңыз көрсетеді. Әзіргі күні, мен, қазақпыз бен Республика-
мыздың бәлаша азаматы ретінде өз еліме қарап, ке сөз, не

Оз өтпес мақтаным пен шын жүрегімнен шыға берер махаббат,
бұриет, әрі өтпес сенімменен қараймын. 1997 жылы қабылданған
"Қазақстан - 2030" Стратегиясы өз мәресіне бар қолар мен қолынан
жетістіктерімен жетіп, әрі қарай Оркендеу жолы жолымыз "Қазақс-
тан - 2050" Стратегиясымен қол жүретініне ем сенімсіздігім жоқ. Себебі,
өзім, өз басым осы стратегияға сәйкес әрі қолмет атқаруға бас
салдым.